

Gemeentehuis na tien jaar weggevaagd.

Buitenstaanders vragen zich bij een bezoek aan ons dorp soms af of Scherpenzeel eigenlijk wel een gemeentehuis heeft. Vaak zijn ze er ongemerkt kort daarvoor langs gereden toen ze de Buitenplaats aan de Stationsweg passeerden. Niet zo verwonderlijk. Ons gemeentehuis is slechts een kantoorgebouw met weinig allure en zonder enige uitstraling. Vroeger was dat wel anders. Het eerste 'echte' gemeentehuis in Scherpenzeel was helaas een kort leven beschoren. Na tien jaar was het statige gebouw in het midden van het dorp van de ene op de andere dag verdwenen.

Tot aan het eind van de 19^e eeuw vergadert de Scherpenzeelse gemeenteraad op diverse plaatsen in het dorp, maar niet in een gemeentehuis. In 1887 stelt Herman Royaards, vader van de latere burgemeester Anton Royaards, een woonhuis beschikbaar aan de Dorpsstraat dat hij voor 200 gulden per jaar als raadhuus verhuurt aan de gemeente Scherpenzeel. Hoewel het een hele vooruitgang is, blijkt de woning erg vochtig te zijn waardoor belangrijke documenten vochtschade oplopen. Geruchten over de bouw van een nieuw gemeentehuis doen al in 1923 de ronde. In 1928 besluit de gemeenteraad plannen te ontwikkelen voor de bouw van een nieuw gemeentehuis. De raad kiest voor het ontwerp van Ingenieurs- en Architectenbureau Op ten Noort-Scheffers uit Utrecht. De bouw van het gemeentehuis wordt gegund aan aannemersbedrijf Beijer en Schreuder uit Amersfoort die het voor 27.280 gulden zal neerzetten. Op de benedenverdieping van het gemeentehuis realiseert men een

dienstwoning voor veldwachter Wijnberger, terwijl daar ook twee arrestantencellen worden gemaakt. Op de eerste verdieping bevindt zich de gemeentesecretarie met daarachter een archiefruimte met brandvrije kluis. De burgemeesterskamer is op dezelfde verdieping evenals een vergaderruimte. Op de tweede verdieping is de raadzaal. Het gemeentehuis staat ongeveer 25 meter van de Dorpsstraat af (vlakbij de plaats wat wij nu het 'oude gemeentehuis' noemen). Burgemeester Royaards schenkt het voormalige raadhuus aan de gemeente, die het sloopt, zodat een open ruimte tot aan de straatweg ontstaat. Ook de benodigde 1030 m² krijgt Scherpenzeel van de familie Royaards. De breedte van het nieuwe raadhuus bedraagt 20 meter. Enkele Scherpenzelaars tekenen bezwaar aan tegen de plannen,

omdat zij vinden dat het gemeentehuis te ver van de straatweg komt te staan, te smal is en de aanplant van lindebomen er voor zorgt dat het pand geheel aan het zicht wordt onttrokken. Ondanks deze bezwaren worden de plannen ongewijzigd uitgevoerd.

Raadhuis of gemeentehuis?

Op zaterdag 8 maart 1930 wordt in een buitengewone raadsvergadering het nieuwe gemeentehuis officieel in gebruik genomen. Commissaris der Koningin, Baron S. van Heemstra, verricht in het bijzijn van veel notabelen de opening. In zijn toespraak pleit hij ervoor het nieuwe onderkomen geen raadhuis te noemen, maar te spreken van gemeentehuis omdat die benaming benadrukt dat het huis voor de inwoners van de gemeente is en niet alleen voor de gemeenteraad. Wethouder Schimmel staat stil bij het feit dat burgemeester Anton Royaards ten tijde van de opening dertig jaar eerste burger van Scherpenzeel is. Hij memoreert wat de familie Royaards voor het dorp betekent, waarbij hij ook wijst op de stichting van de Bewaarschool (naast het voormalige raadhuis), de Wilhelmina Ziekenverpleging en de stichting van een Spaarbank. Anton Royaards treedt nog in hetzelfde jaar terug als burgemeester om te worden opgevolgd door burgemeester Röell. Tijdens de inwijding van het gemeentehuis biedt gemeentesecretaris Knoppers namens de ambtenaren een aantal tinnen asbakken aan, omdat *de vergaderingen het vlotst en vriendelijkst verlopen onder rookgenot...*; Johan Royaards, broer van de burgemeester en lid van het bestuur van de Spaarbank, biedt een parketvloer in de raadzaal en in de burgemeesterskamer aan. De Spaarbank huurt een vergaderruimte in het pand en houdt daar op gezette tijden zitting. Kort na de ingebruikname van het gemeentehuis moeten belastingbetalers buiten voor het open raam van de veldwachterswoning wachten om hun belasting te voldoen bij de ontvanger die daar zetelt. De Scherpenzeelers spreken er schande van en het gemeentehuis lijkt toch niet echt bestemd te zijn voor de inwoners. Een raadscommissie die een jaar na de oplevering de gang van zaken rond de bouw en inrichting van het gemeentehuis onderzoekt concludeert dat er veel teveel geld is besteed aan de inrichting van het gebouw, maar liefst 15.000 gulden. Van het prachtige gemeentehuis heeft Scherpenzeel helaas niet lang kunnen genieten. Tien jaar na de bouw, in de meidagen van 1940, is het pand totaal verwoest. Van 22 mei 1940 tot en met 1 mei 1942 wordt daarna een gedeelte van Huize Scherpenzeel ingericht als gemeentehuis. Tijdens de wederopbouw verrijst een nieuw gemeentehuis, vrijwel naast de plaats waar het kort daarvoor verwoeste raadhuis stond. Net als andere wederopbouwpannen bouwt men dit gemeentehuis in de stijl van de Delftse School. Aan de Dorpsstraat staan tot die tijd schuin voor het nieuwe pand het Van Naamenhuis, op de hoek van de Burgemeester Royaardslaan en Dorpsstraat, en de Bewaarschool. Deze panden hebben in de eerste oorlogsdagen ook grote schade opgelopen, zodat ze in overleg met de eigenaren zijn gesloopt en de grond is aangekocht door de gemeente. Daarna verrijst een mooi gemeentehuis dat op 2 mei 1942 wordt geopend en dat een blikvanger is in het centrum van Scherpenzeel. Ruim veertig jaar later, in 1983, wordt het gerestaureerde Huize Scherpenzeel in gebruik genomen als gemeentehuis. Weer twintig jaar later, in 2003, huurt de gemeente de Buitenplaats, nadat de gemeenteraad de prestigieuze plannen voor het bouwen van een nieuw gemeentehuis op aandringen van de bevolking naar de prullenbak verwees.

Meer informatie over de geschiedenis van ons dorp vindt u op www.oudscherpenzeel.nl. En natuurlijk ook in het documentatiecentrum van Oud-Scherpenzeel in het Koetshuis aan de Burgemeester Royaardslaan.

December 2015